

Lieksan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi saaristolaiaksi

Kaupunginhallitus 07.04.2026 § 93
178/03.00.00.00/2026

Valmistelija

Kaupunginjohtaja

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Lieksan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle saaristolaiaksi sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi saaristoasiain neuvottelukunnasta.

Tausta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi saaristolaki. Voimassa oleva laki saariston kehityksen edistämiseksi kumottaisiin. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan Vahva ja välittävä Suomi sisältyy kirjaus saaristolain päivittämisestä.

Esityksen tavoitteena on edistää saariston elinvoimaa ja vastata muuttuneeseen toimintaympäristöön saaristossa ja yhteiskunnassa. Ehdotetussa laissa säädettäisiin kuntien ja hyvinvointialueiden velvollisuudesta huolehtia siitä, että saariston vakituksilla asukkailla on käytettävissään palvelut saariston erityisolot huomioon ottaen sekä siitä, että saariston elinvoiman kehitys ja erityispiirteet otetaan huomioon saaristoa koskevassa päätöksenteossa. Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös, että saariston erityisolosuhteet on otettava huomioon tuen tarvetta lisäävänä tekijänä muun lainsäädännön tukitoimien suunnittelussa ja kohdennuksessa.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi valtion velvollisuudesta huolehtia yhteysalusliikenteen järjestämisestä niin, että ulko- ja välisaaristossa olisi käytettävissä vakituisten asumisen kannalta välttämättömät palvelut. Palveluiden olisi oltava joustavat sekä maksuttomat tai hinnaltaan kohtuulliset. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi yhteysalusliikenteen varautumisvelvollisuudesta. Yhteysalusliikenteen palveluntuottajan olisi varauduttava normaaliolojen häiriötilanteisiin sekä valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin ja huolehdittava toiminnan jatkumisesta niiden aikana.

Lisäksi laissa ehdotetaan säädettäväksi, että saaristoa ja siihen kuuluvia vesialueita koskevilla alueidenkäyttölain mukaisissa kaavoissa ja muissa suunnitelmissa on otettava huomioon saaristolaissa säädetyt tavoitteet. Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös avustuksesta saariston luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön hoitoon. Elinvoimakeskukset myöntäisivät avustuksen hakemuksesta valtion talousarvion rajoissa valtionavustuslain mukaisena valtionavustuksena.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi lisäksi valtioneuvoston velvollisuudesta saattaa eduskunta ajan tasalle antamalla eduskunnalle saariston tilanne- ja kehityskuva. Lisäksi laissa ehdotetaan säädettäväksi parlamentaarisesta saaristoasian neuvottelukunnasta, jonka valtioneuvosto asettaisi. Maa- ja metsätalousministeriö vastaisi tilanne- ja kehityskuvan valmistelusta, ja saaristoasian neuvottelukunta toimisi maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Laissa ehdotetaan säädettäväksi kuitenkin myös siitä, että saaristopolitiikan toteutus ja seuranta kuuluisivat toimialallaan kullekin ministeriölle.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 1.1.2027.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta viimeistään 14.4.2026.

Lieksan kaupungin lausunto:

Yhteenveto kommentteistanne lausuntokoosteen laatimista varten

Lieksan kaupunki näkee hyvänä, että saaristolaki on päivitetty huomioiden toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset. Saaristolaki tunnistaa saariston erityispiirteet ja vastuuttaa huolehtimaan saaristomaisesta elinpiiristä sekä sen ihmisistä. Tarpeetonta byrokratiaa tulee kuitenkin välttää, eikä kunnille lisätä uusia velvoitteita tai valtion perustaa neuvottelukuntaa. Hallituksen tavoitteena on normien purku, joten myös sen tulisi näkyä esityksessä.

Kommenttinne 1–2 §:ään sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne 3–6 §:ään sekä niiden perusteluihin

Saariston käsitejaottelu on laissa nyt selkeämpi.

Kommenttinne 7–8 §:ään sekä niiden perusteluihin

Lieksan kaupungin alueella ei kulje yhteysaluksia. Laki turvaa vesiliikenteen vain ulko- ja välisaaristoon. Lieksa on saaristomainen manneralue, jonka keskellä on Pielisen järvi. Lieksa on kansallismaiseman ansiosta matkailullisesti merkittävä kohde, jossa sekä matkailijat että asukkaat hyötyisivät vesiliikenteestä. Saaristomaisten kuntien vesiliikenteen tuomia hyötyjä tulisi selvittää paremmin.

Kommenttinne 9–10 §:ään sekä niiden perusteluihin

Saaristovaikutusten arviointi on varmasti joissain kohdin perusteltua, mutta lainsäädännössä tulee välttää sitä, että asetetaan kunnille lisää velvoitteita tehdä erilaisia selvityksiä, joita on nykyisellään jo liikaa.

Kommenttinne 11–12 §:ään sekä niiden perusteluihin

Lieksan kaupunki pitää hyvänä toimenpiteenä edistää saaristolain tavoitteita sitä, että saariston luontoon tai kulttuuriperintöön on haettavissa avustuksia.

Kommenttinne 13–14 §:ään sekä niiden perusteluihin

Kuten kuntienkaan velvoitteita ja byrokratiaa ei tulisi lisätä uudella sääntelyllä, niin ei myöskään lisätä valtion velvoitteita erilaisten selvitysten ja katsausten tekemiseen. Erilaisten katsausten tekeminen vaatii työvoimaa ja aiheuttaa valtiolle kuluja, mutta niiden vaikuttavuus voi jäädä vähäiseksi. Myöskään parlamentaarinen työryhmä ei ole asian kannalta välttämätön. Sääntelyä voidaan yhdessä julkishallinnossa purkaa esimerkiksi luopumalla tällaisista rakenteista.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi saaristolaiksi sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi saaristoasiain neuvottelukunnasta.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi saaristolaiksi sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi saaristoasiain neuvottelukunnasta.

Lisätietoja

Kaupunginjohtaja Pirre Seppänen, 040 1044 001,
sähköposti [pirre.seppanen\(at\)lieksa.fi](mailto:pirre.seppanen(at)lieksa.fi)

Jakelu

lausuntopalvelu.fi / maa- ja metsätalousministeriö